

FYLKESRÅDSSAK

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
207/13	Fylkesrådet	24.09.2013

Høring - søknad om bygging av Kobbedalselva kraftverk i Lødingen kommune

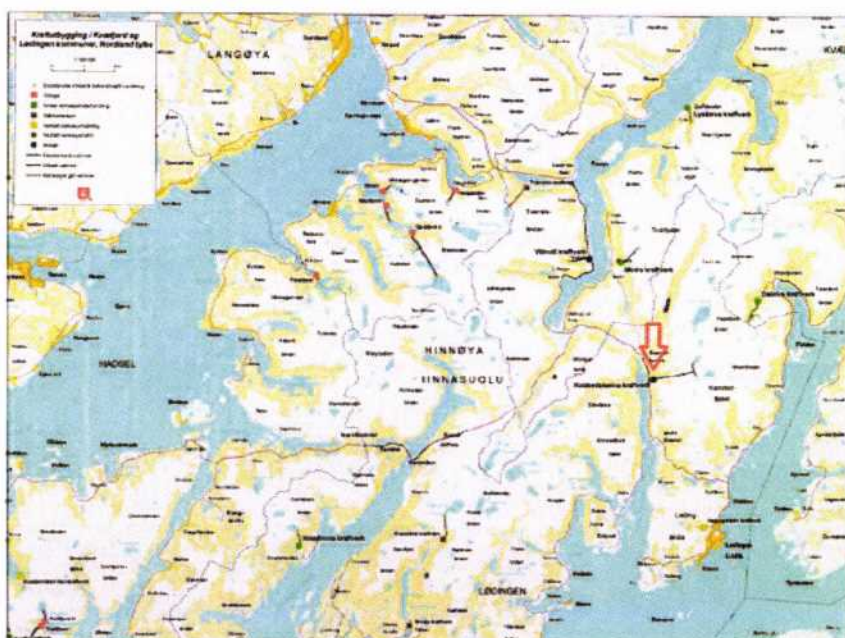
Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt på høring søknad fra Norsk Grønnkraft AS om tillatelse til å bygge Kobbedalselva kraftverk i Lødingen kommune. Søknaden skal behandles etter reglene i kapitel 3 i vannressursloven og gjelder tillatelse etter vannressursloven § 8. Høringsfrist er satt til 13. september 2013.

Med bakgrunn i Regional plan om små vannkraftverk i Nordland, anbefaler fylkesrådet at det blir gitt konsesjon for bygging av Kobbedalselva kraftverk under visse forutsetninger. Det forutsettes at tiltaket ikke får permanente negative konsekvenser for reindrift. Fylkesrådet forventer også at tiltakshaver går i dialog med reindriftsnæringen om avbøtende tiltak. Dette gjelder både i utbyggingsfasen og driftsfasen.

Bakgrunn

Tiltaksområdet ligger på Hinnøya i Lødingen kommune. Landskapet i den aktuelle delen av øya er preget av både fjord og fjell. Kobbedalsvassdraget renner ut innerst i Innerfjorden, som utgjør den innerste delen av Kanstadfjorden (se kart 1 for mer informasjon).

Kart 1: Beliggenheten til det omsøkte prosjektet. Kilde: Konsesjonssøknaden.

Det planlegges to inntak, ett ved Nedre Kobbedalsvatn og ett i bekken fra Trollvatnan på kote 376. Se kart 2 for mer informasjon. Det planlegges å benytte Øvre Trollvatn som reguleringsmagasin med total reguleringshøyde på 2,5 m, dvs. 1 m ned og 1,5 m opp, for å minske flomtapet og muliggjøre jevnere kjøring av kraftverket. Kobbedalselva kraftverk vil utnytte et fall på 346 m og ha en nedgravd/nedsprengt rørgate på 3590 m. Kraftstasjonen planlegges på kote 30, rett øst for et eksisterende hyttefelt i skogsterreng, ca. 400 m fra RV 10. Installert effekt er forutsatt å bli 2,5 MW og beregnet middelproduksjon er 9,5 GWh. Det må oppgraderes 350 m vei og legges 500 m 22kV luftlinje fra kraftstasjon til eksisterende tilknytningspunkt.

Et annet løsningsalternativ, alternativ B, er å benytte Nedre Kobbedalsvatn som reguleringsmagasin med en total reguleringshøyde på 3,1 m.

Kart 2 : Detaljplan for det omsøkte tilaket. Kilde: Konsesjonssøknaden.

Tabell 1: Hoveddata for Kobbvasselve kraftverk (fra konsesjonssøknad).

Produksjon:		
Installert effekt	(MW)	2,54
Årlig produksjon	(GWh)	9,5
Vinterproduksjon	(GWh)	4,5
Sommerproduksjon	(GWh)	5,0
Økonomi:		
Kostnad	(MNOK)	37,5
Utbyggingspris	(Kr/kWh)	3,9
Vanndata:		
Middelvannføring	(m ³ /s)	0,52
Alminnelig lavvannføring	(l/s)	26
5-persentil sommer	(l/s)	49
5-persentil vinter	(l/s)	23
Planlagt minstevannføring – sommer	(l/s)	50
Planlagt minstevannføring – vinter	(l/s)	25
Kraftverk:		
Inntak	(moh.)	376
Avløp	(moh.)	30
Berørt elvestrekning	(km)	3,5
Rørgate	(m)	3590
Ny vei	(m)	350
Kraftstasjon	(m ²)	Ingen data
Nettilknytning (Luftlinje)	(m)	500

Problemstilling

Sentrale opplysninger fra konsesjonssøknadene:

Eventuelle alternative utbyggingsløsninger

Det foreligger et alternativ B som har en teknisk lik løsning som alternativ A, med eneste forskjell at man da magasinregulerer Nedre Kobbedalsvatn. En regulering av Nedre Kobbedalsvatn på 3,1 m (1,1 m ned og 2,0 m opp) vil tilsvare 2,5 m regulering av Trollvatnan. En regulering av Nedre Kobbedalsvatn gir samme ressursutnyttelse og drift for kraftverket, som alternativ A. Ved valg av alternativ B vil minstevannføringen bli sluppet fra Nedre Kobbedalsvatn og slipp av vann mellom Øvre og Nedre Trollvatn vil falle bort.

Positive samfunnsvirkninger av tiltaket

Kobbedalen kraftverk vil produsere nok elektrisitet til om lag 500 husstander. Kraftverket vil være med å bidra til å nå energi- og klimamålet til Lødingen kommune som er å være delvis selvforsynt med fornybar energi innen 2020. Tiltaket vil gi skatteinntekter til offentlige myndigheter. Samlet sett vil utbyggingen medføre ca. 10 årsverk i anleggsperioden og ca. 0,2 varige årsverk som følge av daglig drift.

Rødlistede arter og truede naturtyper

Ifølge tiltakshavers miljørapport ble det ikke ved befaring registrert noen truede naturtyper innenfor tiltaksområdet for kraftverksutbyggingen. Det ble ikke påvist nasjonale rødlistearter eller truede naturtyper i området. Konklusjon fra miljørapporten:

(...) Samlet sett konkluderer miljørapporten med at utbyggingen av Kobbødalen kraftverk vil ha liten negativ konsekvens for biologisk mangfold.

Landbasert miljø

Tiltaksområdet er preget av ordinære forekomster knyttet til skog, elv og fjell. Planteartene i tiltaksområdet vurderes å være vanlige arter med stor utbredelse i landsdelen og konsekvensene av utbyggingen vurderes å være ubetydelige. Viltbestandene vurderes som ordinære og representative for regionen. Fuglelivet er preget av vanlige småfugler, og området har helårs bestander av orrfugl og lirype. Området har også en vinterbestand av elg. Av viktige arter og naturtyper ble det påvist fossefall, sidensvans, vannfugl og eldre bjørkeskog med noe høgstaudebjørkeskog i området.

Konklusjon fra miljørapporten:

(...) Samlet sett vurderes konsekvensen av en utbygging for flora og fauna som ubetydelig/liten negativ.

Alternativ B:

(...) Tiltaket vil i stor grad redusere vekst- og levevilkår for vegetasjonstypen ballblomeng (stort negativt omfang).

Vannmiljø

Ifølge opplysninger gitt i miljørapporten finnes det i dag ørret i Øvre og Nedre Trollvatnan. Fisken kan bevege seg fritt mellom de to vannene, og kan betraktes som en bestand. Ved LRV vil gyteområdene kunne bli vanskelig tilgjengelig. Tiltaket vil i stor grad redusere/ødelegge ørretens vekst- og levevilkår i Øvre Trollvatnan. Fiskebestanden i innsjøen vurderes derimot ikke som spesielt viktig for biologisk mangfold, og gis liten verdi. Nedre del av Kobbødalselva har en liten bestand av sjøaure. Det er ikke registrert laks eller ål. Det er heller ikke observert elvemusling langs elvestrekningen. Anadrom strekning er på 500 m. En foss, nedstrøms kraftstasjonsplassering, med en rekke fall hindrer videre oppgang. Utbyggingen forventes ikke å påvirke forholdene for anadrom fisk. Konklusjon fra miljørapporten:

(...) Konsekvensen av en regulering av Trollvatnan anslås til liten negativ.

Alternativ B:

(...) Regulering av Nedre Kobbødalsvatnet vurderes å ha liten negativ konsekvens for fisk.

Landskap, fjordlandskap og fosser

Miljørapporten vurderer landskapet i tiltaksområdet som representativt for denne delen av Lødingen kommune med myke landskapsoverganger mellom fjord og fjell. Bosettingen i området er meget spredt, men det ligger et hytteområde like ved den planlagte kraftstasjonen. Det finnes hytter på begge sider av elven og de fleste ligger nedstrøms kraftstasjonstomten. Området er i dag påvirket av inngrep som kraftledninger i nord-sør og øst-vest retning samt Europavei 10 som går langs hele østsiden av Innerfjorden. I det berørte området av elven er det ikke noen fosser og elven renner nedover i jevnt fall. Konklusjon fra miljørapport:

(...) Landskapet i området er i stor grad skjermet for innsyn slik at inngrepet primært vil gi lokale visuelle virkninger. Landskap vurderes til å ha middels verdi. Det gir en middels konsekvens av en eventuell utbygging og anslås til middels negativ.

Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON)

Inntaket fra Trollvatnan ligger ca. 250 m inn i INON-sone 2 og vil føre til et tap på til sammen 4,5 km². Et område som tidligere var i sone 1 vil bli omdefinert til sone 2. Konklusjon fra miljørapport:

(...) Samlet virkningsomfang på inngrepsfrie naturområder vurderes som liten / middels negativt da regionen preges av store områder med inngrepsfri natur og at reduksjonen blir liten.

Alternativ B:

(...) En regulering av Nedre Kobbedalsvatn (Alt B) istedenfor Øvre Trollvatn vil ikke medføre tap av inngrepsfrie naturområder (sone 2) på grunn av krafledningene som går like nord for vatnet.

Reindrift

Ifølge miljørapporten for Kobbedalselva vil den planlagte kraftverksutbyggingen bli liggende sentralt i Kanstadfjord / Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. Rapporten vurderer verdien av reinbeitedistriktet til middels, og Kobbedalen og tilgrensende områder vurderes å ha stor verdi for reindriften i dette området. Miljørapporten anser utfallet av en utbygging som usikkert, men antar at virkningen av inngrepet kan bli middels til stor negativ. Konklusjon fra miljørapport:

(...) Utredningen ser at konsekvensene for reindriften vil bli betydelige i anleggsperioden om arbeidet med rørgate, inntak, reguleringsmagasin og vei faller sammen med kalvings- og pregingsperioden og når området brukes som oppsamlingsområde.

Som avbøtende tiltak foreslår miljørapporten at det ikke bør foregå anleggsarbeid i området under kalvings- og pregingsperioden og når området skal brukes til oppsamlingsområde. Når området brukes som oppsamlingsområde bør elva ha normal vannstand slik at reinen ikke kommer over på strekninger hvor elva normalt har stengt for dette tidligere. Alternativt kan det settes opp gjerde på disse strekningene. Konklusjon fra miljørapport:

(...) Konsekvensene i anleggsperioden er vurdert til stor negativt. Om de avbøtende tiltak gjennomføres med tanke på driftsfasen, vil det kunne ha middels negativ konsekvens.

(...) Miljørapporten anser utfallet av en utbygging som usikkert, men antar at virkningen kan av inngrepet kan bli middels til stor negativ.

Alternativ B:

(...) En regulering av Nedre Kobbedalsvatnet vil medføre at flere av ledegjerdene for rein som er satt opp i nordenden av vannet vil stå under vann og må flyttes. Det slake terrenget i dette merkingsområdet vil føre til at deler av området som benyttes i dag vil bli direkte påvirket, og det antas at dette vil føre til ulemper for reindriften. Konsekvensene vurderes derfor å være på samme nivå som for hovedalternativet, dvs .middels/stor negativ.

Kulturminner og kulturmiljø

(...) Nordland fylkeskommune er kontaktet ang. utbyggingen og kjenner ikke til noen aut. fredete kulturminner i utbyggingsområdet. De minner om aktsomhets- og meldeplikten til utbygger. Sametinget er også kontaktet ang. utbyggingen og de har i nedre området gjort funn av aut. fredete kulturminner på begge sider av elven. På sørsiden, der det er planlagt rørgate og kraftstasjon, er det gjort funn av id 146673 stabbursgamme, id 137093 gammetuft og id 138074 reingjerde. På motsatt side, der det er synlige inngrep av motorkjøretøy, er det gjort funn av fire aut.fredete kulturminner. Nedenfor riksveien er det også gjort funn av et aut. fredet kulturminne. Sametinget tilrår ikke gjennomføring av tiltaket. NGK kommer ikke til å ødelegge noen av de kjente aut.fredete samiske

kulturminnene og vil sette opp en sikringsone på 5 meter med merkebånd for å hensynte dem under en ev. utbygging. Funnene gjort på motsatt side av elven samt nedenfor riksvei, ligger ikke innenfor influensområdet til prosjektet.

Friluftsliv og andre brukerinteresser

Området rundt Kobbedalselva brukes i dag som helårs turterreng for befolkningen i regionen. Det finnes hytter på begge sider av elven, hovedsakelig nedstrøms planlagt kraftstasjonsplassering. Det foregår dessuten fiske, jakt på stor- og småvilt og bærsanking i området. Ved en utbygging av Kobbedalen kraftverk vil hytteeierne og ellers brukere av området kunne merke noe støy i anleggsperioden. Inntakene, reguleringen og kraftstasjonen vil gi lokale visuelle virkninger. Det vil bli lagt vekt på at kraftstasjonen utføres i en byggeskikk som ikke bryter med det eksisterende hytteområdet. Fisket vil bli noe redusert. Jaktgrunnlag forventes ikke å bli redusert av utbyggingen.

Alternativ B:

(...) En regulering av Nedre Kobbedalsvatnet vurderes å berøre flere brukere enn en tilsvarende regulering av Øvre Trollvatnet. Reguleringen av Nedre Kobbedalsvatnet forventes å føre til dårligere betingelser for fisken i vannet, og bestanden vil trolig bli redusert. Dårligere gyteforhold kan likevel føre til større fisk. Reguleringssonen og dammen vil være skjemmende, og dette sammen med dårligere fiske forventes å føre til redusert opplevelsesverdi og lavere bruksfrekvens i området. Det må likevel legges vekt på at området i dag er preget av inngrep gjennom de krafledningene som krysser her. Hytten ved Nedre Kobbedalsvatnet som disponeres av Lødingen Jakt- og fiskeforening vil ligge i reguleringssonen, og bruksverdien vil gå kraftig ned.

Miljørapporten konkluderer med følgende for begge alternativene:

(...) Friluftsliv har middels verdi og middels negativ omfang. En utbygging vil gi middels negativ konsekvens.

Hovedkonklusjon vedrørende alternativ B:

(...) For de fleste tema vil det være små eller ingen forskjeller på alternativene, men en regulering av Nedre Kobbedalsvatnet istedenfor av øvre Trollvatnet vil gi mindre virkninger for inngrepsfrie områder. For biologisk mangfold vil dette alternativet gi stor negativ konsekvens for en viktig vegetasjonstype (frisk ballblomeng), da en heving av vannet vil legge dette området under vann. Tiltaket vil også gi ulemper for reindriften og friluftslivet ved at store deler av strandområdet i den nordre delen av vannet vil bli lagt under vann. Her ligger det merkeområde for reindriften og en hytte som disponeres av Lødingen jakt- og fiskeforening. For øvrige temaer vurderes konsekvensene å bli omtrent som for ved en regulering av øvre Trollvatnet.

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak

Alternativ A:

- Helårlig minstevannføring med slipp fra Trollvatnan på 50 l/s sommer og 25 l/s vinter.
- Slipp på 40 l/s sommer og 25 l/s vinter mellom Øvre og Nedre Trollvatnan.

Alternativ B:

- Minstevannføring fra Nedre Kobbedalsvatn.

Andre tiltak basert på anbefaling fra biolog:

- Det vil fokuseres på å unngå inngrep utover de arealer der inngrepene er uunngåelige.
- Det skal ikke sås med fremmede frø i anleggsområder.
- Matjord fra grøftene og midlertidige anleggsområder vil bli tatt bort og lagret adskilt i anleggstiden, slik at den kan legges tilbake som øverste sjikt igjen etter ferdigstillelse.
- Det legges ferskt kuttet «modent» gress og annen vegetasjon fra tilgrensende områder på grøfta/anleggsområdet, slik at det gror raskere igjen.

Andre sentrale opplysninger

Kulturminnefaglig vurdering fra Nordland fylkeskommune:

Tiltaket er ikke i konflikt med kjente, automatisk fredete eller regionalt viktige kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for.

Vannforskriften (Forskrift om rammer for vannforvaltningen)

Tiltaket ligger ikke i et område som er omfattet av en vedtatt regional forvaltningsplan i henhold til *Forskrift for rammer for vannforvaltningen* (vannforskriften). Det er derfor ikke vedtatt miljømål for vannforekomsten. Karakterisering (fra vann-nett) viser at vannforekomstene som det planlagte tiltaket berører, ikke er satt i risiko. Dette tilsier at man uten å igangsette miljøforbedrende tiltak kan forvente å oppnå god miljøtilstand innen 2021. Det er videre viktig at NVE gjør en vurdering av tiltaket mot § 12 i forskriften.

Friluftsliv

Tiltaksområdet befinner seg i et område av middels verdi, jf. Regional plan om små vannkraftverk i Nordland.

Fjordlandskap

I følge utredninger gjennomført i forbindelse med småkraftplanen befinner tiltaksområdet seg i et område av middels/liten verdi.

Andre instansers uttalelse

Uttalelse fra Lødingen kommune, Reindriftsforvaltningen og andre parter, vil bli lagt ved saken så fremt dette lar seg gjøre før saken behandles i fylkesrådet.

Fylkesmannen i Nordland

(...) Fylkesmannen finner av hensynet til den noe truede vegetasjonstypen ved Nedre Kobbedalsvatnet grunn for å fraråde konsesjon for den alternative løsningen (alt. B). Ut fra gjeldende bruksinteresser i området, er vi videre kritisk til omsøkte hovedalternativ (alt. A) (...)

Vurderinger

Fylkestinget har vedtatt Regional plan om små vannkraftverk i Nordland. Hovedmålsettingen for planen er: *Det er et regionalpolitisk mål å bygge ut ny vannkraft der hvor konsekvensene for andre arealbruksverdier er akseptable. Nordland skal arbeide for økt produksjon av vannkraft tilsvarende 1,3 TWh i ny årlig produksjon innen 2025 (overordnet strategi nr. 1).*

Med bakgrunn i Regional plan om små vannkraftverk i Nordland, anbefaler fylkesråden at det blir gitt konsesjon for bygging av Kobbedalselva kraftverk under visse forutsetninger. Fylkesråden forutsetter imidlertid at tiltaket ikke får permanente negative konsekvenser for reindriften.

Fylkesråden viser til tabell 2 hvor tiltakets konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier er vurdert opp mot småkraftplanens kapittel 2. Fargekodingen forutsetter at avbøtende tiltak iverksettes for å opprettholde viktige miljøverdier. I tabell 2 er også tiltakets positive samfunnsvirkninger vurdert.

Tabell 2 Fylkesrådets vurdering av Kobbedalselva kraftverks konsekvenser

Vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier			
Tema	Verdi	Konflikt	Vurdering i henhold til småkraftplanens kapittel 2
Reindrift	Middels	Middels/Stor	E2 Innenfor reindriften kalvingsområder skal man være svært restriktive med å gi tillatelse til kraftverk som kan virke forstyrrende på kalvingsaktivitet. Det skal stilles krav til lydisolering av kraftstasjonen og regulering av ferdsel i kalvingsperioder. Dette skal skje i samråd med reindriftsutøvere.
Friluftsliv	Middels	Liten/middels	13. For øvrige områder som klassifiseres som viktige friluftsområder, skal man være varsomme med å tillate utbygging og sekundæringgrep som reduserer verdien for friluftslivet.
Fjordlandskap	Middels/liten	Liten/middels	G4. I fjordlandskap med middels og liten verdi skal man være varsomme med å tillate utbygging.
Andre tematiske retningslinjer i småkraftplanen	Ingen/liten	Ingen/liten	Ingen aktuelle retningslinjer.
Samlet vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier	Middels	Middels/stor	Kobbedalselva tilhører småkraftsplanens prioriteringsnivå: Prioriterte med strenge betingelser. Fylkesråden ser at utbyggingen vil kunne få store konsekvenser for reindriftsnæringen, særlig gjelder dette i utbyggingsfasen.
Vurdering av positive samfunnsvirkninger			
Positive samfunnsvirkninger	Fylkesråden ser at Kobbedalselva kraftverk vil bidra med ny fornybar energi tilsvarende 9,5 GWh. I seg selv vurderer fylkesråden at Sølvbekken kraftverk har liten samfunnsnytte. Fylkesråden er imidlertid kjent med den manglende forsyningssikkerheten i regionen og ser at kraftverket vil bidra til bedre leveringssikkerhet i Lødingen kommune. Med bakgrunn i dette vurderer fylkesråden Kobbedalselva til middels samfunnsnytte.		
	Konklusjon		
	Fylkesråden vil under visse forutsetninger anbefale NVE at det blir gitt konsesjon		

til Kobbodalselva kraftverk, da tiltaket vurderes å ha middels samfunnsnytte. Det forutsettes imidlertid at tiltaket ikke får permanente negative konsekvenser for reindriften i området. Fylkesråden forventer også en dialog om avbøtende tiltak med reindriftsnæringen. Dette gjelder både i utbyggingsfasen og driftsfasen. Fylkesråden anbefaler også ved eventuell tillatelse at NVE gir tillatelse til bygging av alternativ A av hensyn til reindrift, friluftsliv og biologisk mangfold i området.

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre noen økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse.

Sakens konsekvenser for miljø og samiske forhold er beskrevet tidligere i dette dokument.

Vedtakskompetanse

I henhold til delegasjonsreglementets kapittel 3.21, vedtatt i FT-sak 111/12, er fylkeskommunens myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon og fremme innsigelse til vannkraftverk på inntil 10 MW delegert til fylkesrådet.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Med bakgrunn i Regional plan om små vannkraftverk i Nordland, anbefaler fylkesrådet at det blir gitt konsesjon for bygging av Kobbodalselva kraftverk under visse forutsetninger. Anbefalingen forutsetter at tiltaket ikke får permanente negative konsekvenser for reindriften.
2. Fylkesrådet anbefaler at NVE gir tillatelse til bygging av alternativ A, på grunn av hensynet til reindrift, friluftsliv og biologisk mangfold i området.
3. Dersom det blir gitt tillatelse til omsøkte tiltak, ber fylkesrådet om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12, og med vannforskriftens § 12. NVE bes om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene eller vurderes ved detaljplanlegging:
 - a. Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.
 - b. Det må slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året.
 - c. Høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning skal vektlegges i utformingen av kraftstasjon og tilhørende infrastruktur.
 - d. Tiltakshaver har aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.

Bodø den 17.09.2013

Hild-Marit Olsen

fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse

sign

24.09.2013 Fylkesrådet
FRÅD-207/13
Vedtak
Innstillingen vedtatt